herpy

GECKOR

Northern leaf-tailed gecko

Saltuarius cornutus

Saltuarius cornutus är en stor, nattaktiv bladsvansgecko från regnskogarna i nordöstra Queensland i Australien. Huden liknar lavbevuxen bark och är besatt med spetsiga knoppar, svansen är bred och bladformad, och tårna har klor i stället för häftlameller. Den vill ha svala förhållanden och är en art för den erfarna hållaren.

Familj: Carphodactylidae Tidigare namn: *Phyllurus cornutus; Gymnodactylus cornutus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**14 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 40 × 80 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**20-24 °C**
Temperatur, natt	**15-19 °C**
Luftfuktighet	**55-100 %**
UVB	**Behövs inte**
Vintervila	**10-16 °C** 8-13 veckor
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**18-48 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**2-4**
Inkubation	**90-110 dagar** vid 21-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Saltuarius cornutus är en stor, tillplattad gecko med triangulärt huvud, smal hals och långa, tunna lemmar. Ryggen är täckt av spetsiga knölar, och det är dem artnamnet syftar på: *cornutus* betyder "hornad" på latin. Hudens teckning av grå, bruna och grönaktiga fläckar liknar lavbevuxen bark, och djuret är svårt att upptäcka när det sitter stilla på en stam. Svansen är bred och bladformad. Till skillnad från de flesta geckor har arten klor på tårna och inga häftlameller.

Kroppen blir upp till omkring 14 cm från nos till kloak, och svansen kan vara omkring 8 cm bred. Arten beskrevs 1892 som *Gymnodactylus cornutus* och har sedan stått i släktet *Phyllurus*, innan den 1993 fick sitt nuvarande släkte *Saltuarius*. Släktnamnet kan översättas som "skogens väktare". Artnamnet har använts för en samling av flera bestånd, som nu är fördelade på andra arter, så äldre beskrivningar kan handla om djur som i dag hör till andra *Saltuarius*-arter.

Vid fara kröker geckon ryggen, lyfter svansen och vickar med den från sida till sida för att flytta uppmärksamheten bort från huvudet. Den kan också öppna munnen och gå till angrepp med ett fräsande ljud. Svansen kastas lätt och växer ut igen, men den nya svansen är bredare och plattare med annan färg och en kort spets.

Arten är sällsynt i terrarier, och det finns ingen dokumenterad skötselanvisning för just *S. cornutus*. Skötselavsnitten här bygger därför på erfarenheter med nära släktingar, nämligen *Saltuarius salebrosus* och *Phyllurus platurus*.

Utbredning och livsmiljö

Saltuarius cornutus lever i nordöstra Queensland i Australien. Typlokalen är Bellenden Ker-bergen nära Cairns, och arten har också beskrivits från området runt Mount Bartle Frere. Kärnan i utbredningen ligger i de tropiska regnskogarna i Wet Tropics-området mellan Cooktown och Townsville.

Äldre översikter nämner fyra åtskilda bestånd, bland annat på Kap Yorkhalvön och ända ner till Stanthorpe och sydöstra Queensland. De bestånden är i dag fördelade på andra arter, och detsamma gäller uppgifter om New South Wales. Kartan visar därför bara det norra området. Fynd utanför det kan vara felregistreringar eller djur som har artbestämts enligt den äldre, bredare uppfattningen om *S. cornutus*.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Saltuarius cornutus är en nattaktiv trädlevande art i regnskogen. Den sitter på trädstammar och klippor, där huden gör den nästan osynlig, och den är aktiv på natten och vid svala förhållanden, när många andra reptiler vilar. Äldre beskrivningar, som också omfattar de södra bestånden, anger tropisk och varmtempererad regnskog och fuktig sklerofyllskog, typiskt över 750 meters höjd. Hur stor del av det höjdspannet som gäller beståndet i Wet Tropics är inte klarlagt.

I bergsskogarna är det svalare än i låglandet, och luften är fuktig större delen av året. Den exakta temperatur- och fuktrytmen i artens livsmiljöer är inte dokumenterad. Geckon äter stora leddjur som kackerlackor, gråsuggor och spindlar. Honorna lägger ett eller två pergamentartade ägg i ett lågt bo täckt av löv och jord, och i ett gemensamt bo har upp till 14 ägg från flera honor hittats.

Skötsel

TERRARIET

Ett par *Saltuarius cornutus* behöver ett terrarium på minst 60 × 40 × 80 cm (längd × bredd × höjd), och gärna större, eftersom djuret är stort och lever på stammar.

Inred med lodräta bitar av styv bark och några grenar, så att djuret kan ta sig runt i hela terrariet. Geckorna sitter på grenar eller bark, och gömslen på marken är inte nödvändiga. Som botten räcker 1 cm fin sand eller sand blandad med kokosjord, men för honor som ska lägga ägg måste det finnas ett djupt äggläggningssubstrat (se avel). Terrariet måste ha god ventilation med öppningar både upptill och nedtill, så att luften rör sig och inte står stilla och mögnar.

TEMPERATUR

Arten kommer från sval bergsskog. Håll terrariet på 20-24 °C på dagen och 15-19 °C på natten.

Värme är den största faran. Långvarig värme i de höga 30-talen är dödlig för släktet, och *S. cornutus* tål sannolikt mindre. En svag värmekälla är bara nödvändig om rummet är kallt; den får högst ge 32 °C och ska vara släckt på natten under den svala perioden. Håll terrariet borta från direkt sol och spraya på varma dagar, så att temperaturen sjunker en eller två grader.

En sval viloperiod är en fast del av hållningen. Se under avel.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska variera. Spraya terrariet ordentligt på kvällen, minst tre gånger i veckan, så att fuktigheten stiger mot 100 %, och låt den sjunka till omkring 55-60 % mellan sprayningarna, så att bark och botten kan torka upp. Under viloperioden sprayas terrariet varje kväll, så att djuren kan dricka vattendropparna och fuktigheten inte sjunker för lågt.

Botten får inte vara konstant blöt, för det ger mögel och hudproblem. Dålig fuktighet kan ge problem med hudömsning, som alla släktets arter är utsatta för.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och lever gömd på dagen, så UVB är inte nödvändigt för *Saltuarius cornutus*, men ett svagt ljus på dagtid med en fast dygnsrytm är naturligt. Använd inga starka spotlights och inget färgat nattljus, och håll terrariet mörkt på natten. Terrariet ska ha skuggiga partier, och direkt sol får inte träffa det.

Har du ändå ett svagt UVB-ljus, så ge alltid djuret möjlighet att dra sig undan i skugga.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten lever av stora leddjur som kackerlackor, gråsuggor och spindlar, och i terrarier fungerar vanliga fodersinsekter som syrsor och kackerlackor. Mata tre gånger i veckan utanför viloperioden; under viloperioden äter djuren inte (se avel). Insekterna får högst vara lika stora som djurets huvud.

Pudra fodret regelbundet med kalk och multivitamin, och ge bara två till tre insekter per djur vid varje utfodring, så att de inte blir för tjocka. Svansen används för att lagra fett och är ett gott tecken på djurets kondition. Ta bort rester nästa morgon.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Saltuarius cornutus är en lugn, gömd och nattaktiv art som sitter stilla på bark på dagtid. Den är inget djur som ska hanteras, och den kan bli stressad av att tas upp. Håll hanteringen till ett minimum och aldrig i svansen, som den kastar.

I naturen ses djuren ofta ensamma på natten, men flera kan dela samma springa på dagen. Håll djuren parvis eller i små grupper med bara en hane per terrarium. Håll ett öga på djuren och dela dem om det ena blir större eller dominerar det andra.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna har en tydlig hemipenis-bula vid svansroten, som honorna saknar. Djuren blir könsmogna efter 18 månader till 4 år. Arten växer långsamt, så räkna hellre med den långa änden, och sätt bara fullvuxna djur i god kondition i avel.

PARNING

Aveln utlöses av en sval viloperiod på två till tre månader. Låt först djuren svälta i en vecka vid oförändrad temperatur, och sänk sedan dagstemperaturen med 2-3 grader om dagen till 10-16 °C. Spraya dagligen under viloperioden; djuren äter inte. Efter perioden höjs temperaturen under en vecka till normalen, och man matar igen.

Ta ut ett djur ur viloperioden om det tappar mer än några gram. Parningar ses sällan.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger ett eller två ägg åt gången, oftast två, och 2-4 äggkullar per säsong med omkring en månad emellan. Äggläggningen börjar först sent på säsongen. Honan gräver ett bo i fuktigt substrat, lägger äggen i mitten och täcker över dem.

Ge honan ett djupt äggläggningssubstrat av fuktig torv eller kokosfibrer, 8-10 cm djupt, som klumpar sig men inte är blött. Det får aldrig torka ut. Honan kan sitta på boet och vakta det. Hon ser smalare ut efter läggningen, och de två vita ovalerna man kan se genom buken är borta.

INKUBATION

Ta bort äggen från boet och inkubera dem i en blandning av perlit och vatten i förhållandet 1:1 efter vikt. Inkubera vid 21-28 °C, helst i den svala änden under 25 °C, eftersom hög temperatur kan döda fostren.

Äggen kläcks efter 90-110 dagar beroende på temperaturen. Temperaturens betydelse för könet är inte klarlagd.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna ömsar hud nästan genast efter kläckningen. Håll dem i ett litet terrarium, t.ex. 15 × 15 × 25 cm, inrett som de vuxnas, med hushållspapper som botten och en bit korkbark som gömsle. Spraya varannan dag och erbjud första fodret 2-3 dagar efter kläckningen; vissa ungar äter först efter omkring tio dagar.

Ge små insekter, inte större än djurets huvud, pudrade med kalk och multivitamin, och bara två till tre per djur. Ungarna äter lite de första veckorna och tar sedan bra till sig. Kläckta syskon kan oftast hållas ihop, men skilj dem åt om det ena blir större eller dominerar. Arten växer långsamt.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta problem beror på klimatet. De typiska felen är:

- För höga temperaturer, särskilt på varma sommardagar. Långvarig värme i de höga 30-talen är dödlig för släktet, och *S. cornutus* tål sannolikt mindre. Håll terrariet svalt och i skugga.
- För torr luft, som ger problem med hudömsning, där hudrester sitter kvar på tår och svansspets.
- Konstant blött substrat och stillastående luft, som ger mögel och hudproblem.
- Kalkbrist, om fodret inte pudras med kalk och vitaminer.
- Viktminskning under den svala viloperioden. Ta ut ett djur ur perioden om det tappar vikt, och bygg upp det igen.

Svansen är ett gott tecken på djurets kondition, eftersom den lagrar fett. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar vikt, inte äter eller ser slappt ut.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.